

Informatiehuizen gaan informatie over de leefomgeving stap voor stap verbeteren

Met de komst van de Omgevingswet begint bestuurlijk Nederland een continu verbeterproces van de gegevens over de leefomgeving. In die context staan informatiehuizen gepositioneerd om regie te voeren over deze kwaliteitsverbetering. Zo leggen zij de gegevensbasis onder de toekomstige samenwerking tussen overheden, initiatiefnemers en andere belanghebbenden bij het inrichten van de leefomgeving. De informatiehuizen hanteren daarbij een aantal belangrijke basisprincipes. Zo gaan zij uit van vertrouwen in de keten, staat de gebruiker centraal en staat transparantie hoog in het vaandel.

Door Danny Greefhorst

Er is een grote diversiteit aan informatie nodig om planvormers, initiatiefnemers, bevoegd gezagen en belanghebbenden een goed beeld te geven van de leefomgeving. Het gaat om informatie over lucht, water, geluid, natuur, externe veiligheid, ruimte, bouw, cultureel erfgoed, bodem en afval. Bij het inrichten van de informatiehuizen werkt het RIVM nauw samen met Kadaster, Rijkswaterstaat, Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Interprovinciaal Overleg en Unie van Waterschappen. Zij worden straks 'huismeester' en zijn nu 'kwartiermaker' van één of meerdere informatiehuizen.

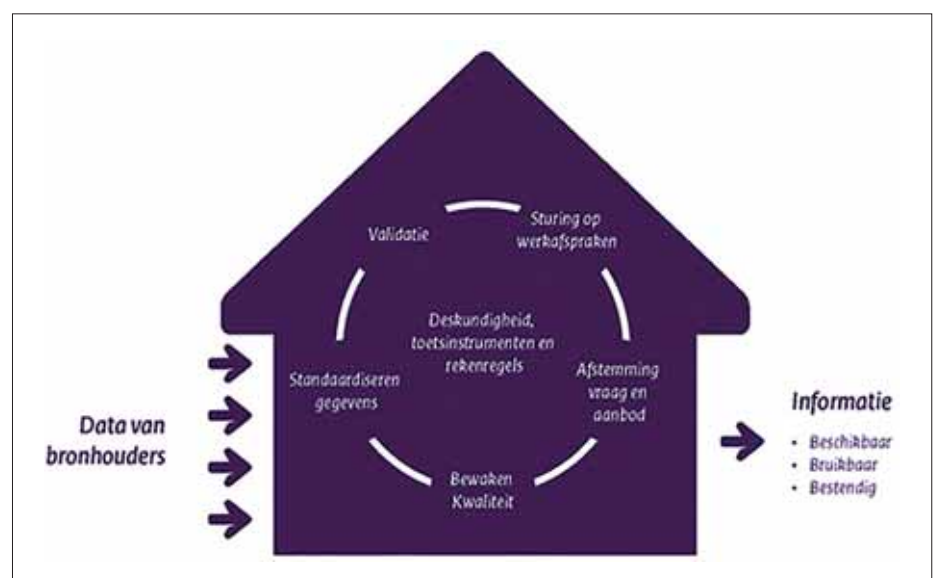
Beschikbaar, bruikbaar, bestendig

Met het nieuwe stelsel verbetert de beschikbaarheid, bruikbaarheid en bestendigheid van de gegevens voor ruimtelijke planvorming en vergunningsverlening. Als informatie eenvoudig beschikbaar is, vermindert dit de kosten van onderzoek. Als informatie bruikbaar is, scheelt dat in de noodzaak tot aanvullend onderzoek, dus ook in kosten en tijd. Als informatie bestendig is voor de rechter, worden er minder bezwaar- en beroepsprocedures ingediend. Dat verkort de proceduretijd.

Dit alles vraagt specifieke aandacht voor gegevenskwaliteit, waarbij informatiehuizen een regievoerende rol spelen. Zij zullen samen met bronhouders en afnemers tot

Als informatie eenvoudig beschikbaar is, vermindert dit de kosten van onderzoek

reële kwaliteitseisen komen, die passen bij de wet- en regelgeving van de Omgevingswet. Zij zullen ook afspraken maken met bronhouders over het borgen en inzichtelijk

Figuur 1 - Hoe werkt een informatiehuis?

maken van de kwaliteit. Door het inzichtelijk maken van de kwaliteit kunnen afnemers beter beoordelen of informatie aansluit bij hun behoeften. Bronhouders kunnen de inzichten gebruiken voor het verbeteren van de gegevenskwaliteit.

Visie

De informatiehuizen geloven dat samenwerking belangrijke meerwaarde creëert. Het maakt het mogelijk om het informatieaan-

Informatiehuizen spelen een regievoerende rol

bod goed op elkaar af te stemmen, te zorgen voor uniforme communicatie en gegevens en voorzieningen met elkaar te delen. Om invulling te kunnen geven aan hun rol als regisseur op het gebied van kwaliteit hebben de informatiehuizen een visie en raamwerk opgesteld.

Hiervoor is een werkgroep ingericht met kwartiermakers van verschillende informatiehuizen. Kernelementen uit de visie zijn:

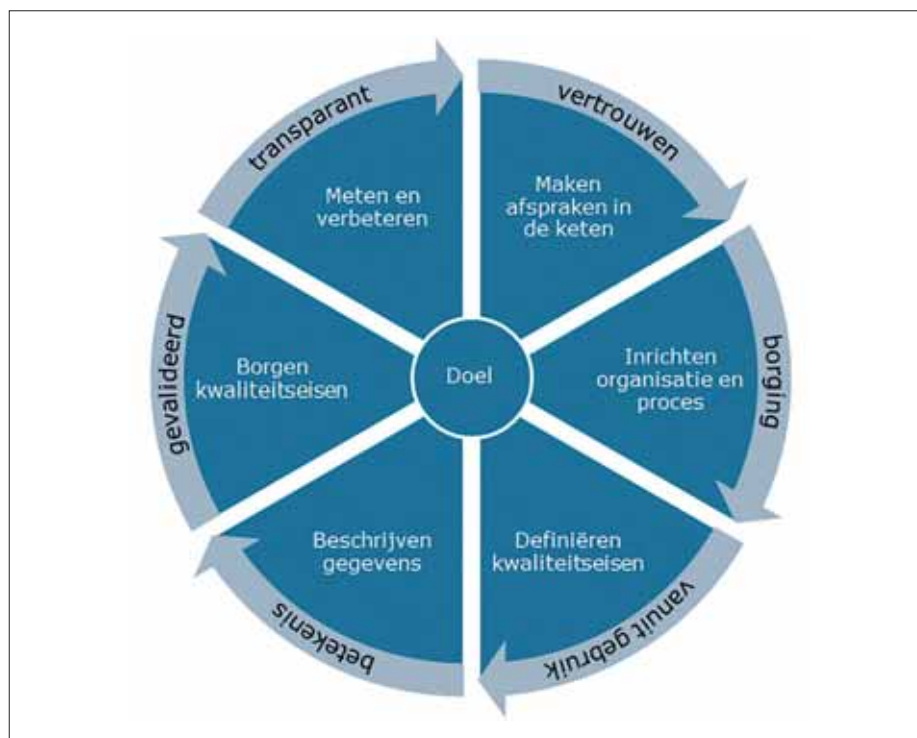
- *Vertrouwen als basis voor kwaliteit in de keten* – Er is een hele keten van partijen betrokken bij gegevenskwaliteit. De keten als geheel zal kwaliteit moeten borgen. Als hiervoor de basis vertrouwen is, dan laat het iedere partij haar eigen verantwoordelijkheid nemen en wordt overmatige bureaucratie voorkomen.
- *Denken vanuit gebruik* – Kwaliteit is geen absoluut begrip, maar afhankelijk van wat een afnemer nodig heeft in zijn/haar context. Een te hoge kwaliteit kan net zo onwenselijk zijn als een te lage kwaliteit, omdat dat een inspanning vraagt die niet in verhouding staat tot wat nodig is voor het gebruik.
- *Transparantie naar alle doelgroepen* – De Omgevingswet streeft naar een gelijkwaardige informatiepositie voor burgers, bedrijven en overheid. Hierdoor ontstaat inzicht in de gegevens die zijn gebruikt om tot een besluit te komen. Door inzicht te geven in de kwaliteit van gegevens kunnen afnemers inschatten of ze aansluiten bij hun gebruik. Bronhouders kunnen het gebruiken voor het verbeteren van kwaliteit.
- *Kwaliteit organisatorisch en procesmatig borgen* - Kwaliteitsverbetering is niet een éénmalige inspanning, maar een continu

proces. Dat vraagt borging in organisatie en processen, in alle schakels in de keten. Het vraagt ook afspraken over taken en verantwoordelijkheden, zowel op bestuurlijk niveau als op operationeel niveau.

- *Informatiemodel definieert essentie van gegevenskwaliteit* - Informatiemodellen beschrijven de betekenis van gegevens en de relatie met andere gegevens. Ze beschrijven ook een belangrijk deel van de kwaliteitsregels door aan te geven aan welke gegevens moeten zijn gevuld, welke waarden ze kunnen aannemen en hoe ze aan elkaar kunnen zijn gerelateerd.
- *Gegevenskwaliteit als onderdeel van metadata* - Metadata is een beschrijving van gegevens. In deze metadata zou ook inzichtelijk moeten zijn welke kwaliteitseisen zijn gesteld aan de gegevens en in welke mate ook aan deze eisen wordt voldaan.

Kwaliteitsdimensies en indicatoren

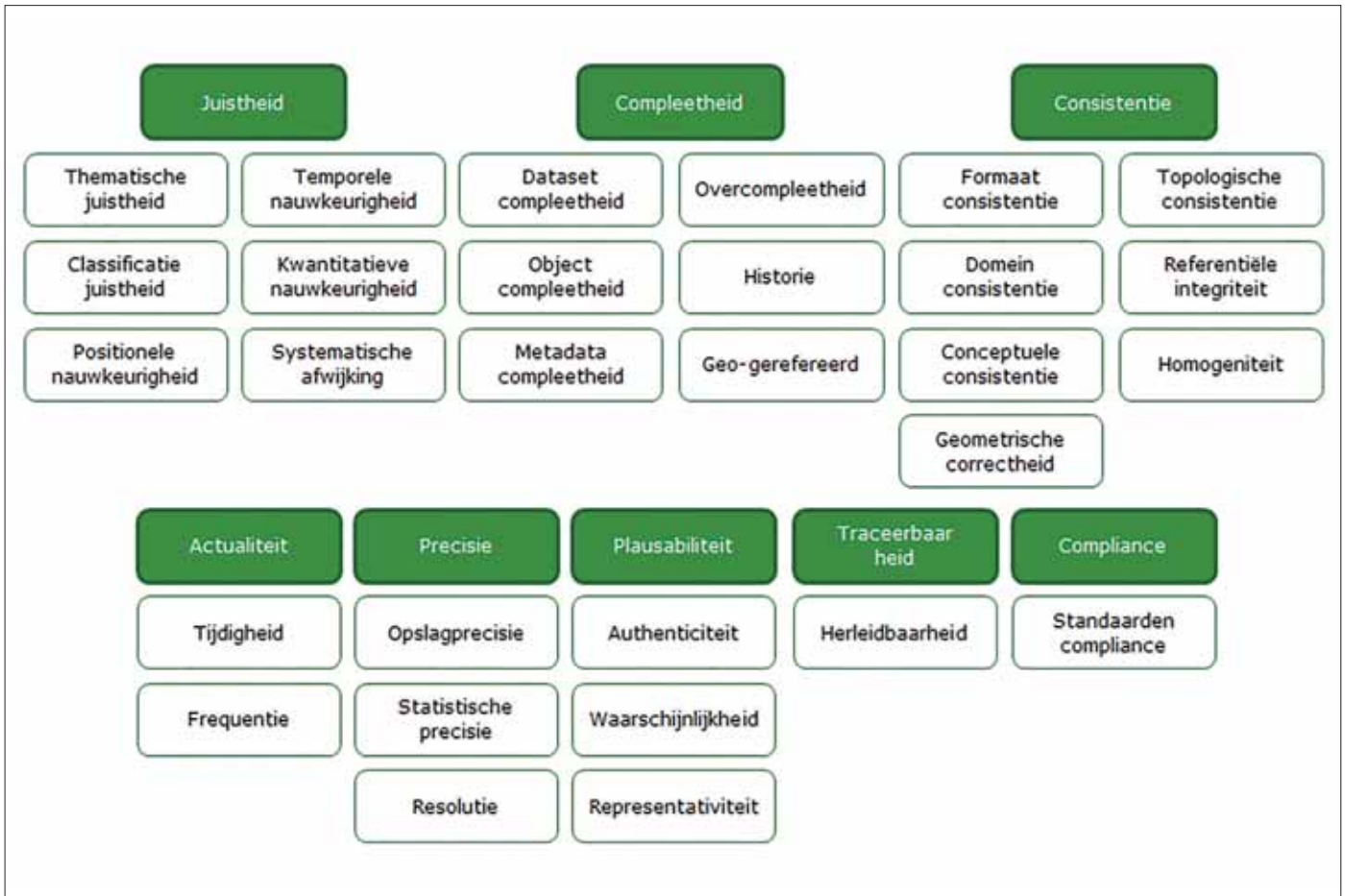
Naast de visie hebben de informatiehuizen een raamwerk opgesteld van kwaliteitsdimensies, indicatoren en meetfuncties. Hiermee kan kwaliteit vanuit verschillende perspectieven worden gemeten en inzichtelijk gemaakt.

Figuur 2 - Visie op informatiehuizen.

Een kwaliteitsdashboard maakt gegevenskwaliteit inzichtelijk

Bij het opstellen van het kwaliteitsraamwerk is gebruik gemaakt van beschikbare standaarden, maar ook van de ruime ervaring van allerlei overheidsorganisaties met gegevenskwaliteit. Een voorbeeld hiervan is de landelijke voorziening Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) waarvoor een uitgebreid kwaliteitsproces is ingericht. In dit kwaliteitsproces ondersteunt een kernteam

Figuur 3 - Raamwerk van kwaliteitsdimensies, indicatoren en meetfuncties.

van het Kadaster BAG door middel van een kwaliteitsdashboard dat gegevenskwaliteit inzichtelijk maakt.

De informatiehuizen hebben ervoor gekozen om de ISO/IEC 25012 standaard als kapstok te gebruiken. Deze standaard biedt een lijst van kwaliteitsdimensies en indicatoren. Omdat de informatiehuizen met geo-data gaan werken, maken zij een combinatie met de NEN-ISO 19157 standaard. Deze standaarden blijken goed te combineren. Het resulterende raamwerk is weergegeven in figuur 3. Hierin is zichtbaar dat gegevenskwaliteit vooral gaat over juistheid, compleetheid en consistentie. Voor specifieke gegevens zal het nodig zijn om een selectie te maken van relevante indicatoren. Ook is het nodig om tot concrete normen te komen. Door dit gemeenschappelijke raamwerk krijgen gebruikers van het Digitaal Stelsel Omgevingswet op een uniforme manier inzicht in de kwaliteit van gegevens. Naast de visie en het raamwerk is een vertaling gemaakt naar wat dit betekent voor de inrichting van processen en informatievoorziening. De relevante activiteiten en producten zijn beschreven, evenals elementen die organisa-

torische borging vragen. Het is ook inzichtelijk gemaakt dat er IT-ondersteuning noodzakelijk is voor gegevenskwaliteit. Denk bijvoorbeeld aan dashboards voor het inzichtelijk maken van gegevenskwaliteit, terugmeldvoorzieningen en tools waarmee metingen en vergelijkingen kunnen worden uitgevoerd.

Vervolproces

Informatiehuizen en bronhouders kunnen de visie en het raamwerk gebruiken als startpunt en handreiking om hun kwaliteitsprocessen in te richten. Er moeten nu ook normen en kwaliteitseisen worden opgesteld. Een deel hiervan zal onderdeel uitmaken van de lagere regelgeving die hoort bij de Omgevingswet. Een ander deel ligt bij de informatiehuizen, waarbij het raamwerk verder wordt gevalideerd en geconfronteerd met een aantal specifieke informatieproducten. Zo zal het informatiehuis Ruimte kijken naar de kwaliteit van bestaande bestemmingsplannen en de mate waarin zij geschikt zijn om ook gebruikt te worden in de context van de Omgevingswet.

De informatiehuizen worden stapsgewijs ontwikkeld. In 2017 voeren de huizen een

aantal pilots uit, zodat de nieuwe werkwijze in praktijk wordt getest. Mede op basis daarvan wordt de rol van de informatiehuizen binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet verder inhoudelijk en technisch uitgewerkt, zodat eind 2017 een besluit kan worden genomen of, en welke informatiehuizen daadwerkelijk zullen worden gerealiseerd.

De visie is opgesteld in de context van een werkgroep vanuit de Informatiehuizen.

Deelnemers aan deze werkgroep waren Danny Greefhorst (RIVM), Martijn van Langen (RIVM), Wiard Ruisdonk (RCE), Jan Skornsek (RIVM), Jeroen van der Veen (Kadaster), Edwin Biegel (Rijkswaterstaat), Renée Bekker (IPO/BIJ2), Hans Berkhout (RIVM) en Carla Nikkels (IPO).

Danny Greefhorst is werkzaam als adviseur voor RIVM. Hij is bereikbaar via danny.greefhorst@rivm.nl.